

Barborská cesta

• Príhovor

Rád by som vám na úvod tejto brožúry predniesol môj pocit a postreh zo vzniku a priebehu realizácie Barborskej cesty. Začiatok tejto myšlienky siaha niekde do konca deväťdesiatich rokov minulého storočia, keď som sa rozhodol vrátiť do môjho rodného mesta Kremnica a začal som budovať rodinný penzión na reštituovanom pozemku po mojich starých rodičoch. Pôvodne som mal zámer vybudovať pod ním vinnú pivnicu. Keď mi však môj dlhoročný priateľ Julko Tamasfy povedal, že on ku mne nepríde pokiaľ tam v podzemí nebude banícka štôľňa. Bez váhania som sa teda pustil do tohto diela. V podzemí nášho penziónu sa odvtedy

Erich Kuri, vpravo Juraj Slašťan

vystriedalo veľké množstvo hostí a medzi nimi aj manažéri z Nemecka a Rakúska. Konateľ jeden nemeckej firmy Erich Kuri z horného Rakúska zostal mojim blízkym priateľom dodnes a pravidelne ma navštevuje aj so svojou rodinou. Je to už 15 rokov ako sme sa zoznámili a dobre pozná náš krásny kraj. Stále však nechápal, že ho akosi nevieme predať svetu. V roku 2013 ma teda aj s mojimi priateľmi pozval do jeho rodného kraja a oboznámil nás s „pútnickým“ projektom Johannesweg v oblasti medzi mestom Linz a Šumavou. Tam sa cestovný ruch takmer nerozvíjal, ale keď v roku 2012 spustili tento projekt, podľa predlohy rovnomennej knihy od Johana Neuhofera, začalo toto „zabudnuté“ územie nebyť oživené. Táto cesta ma natoľko inšpirovala, že som začal pracovať na niečom podobnom aj u nás. Keď sa po vytvorení mapy pre Barborskú cestu zrazu vynorila silueta sv. Barbory – patrónky baníkov, ani chvíľu som neváhal a pustil som sa aj s priateľmi a neskoršie aj s kolegami z o. z. Terra Montanae do tvrdej práce. Naším cieľom je uviesť do života tento výnimočný projekt tzv. zážitkového turizmu v roku 2015 a tak oživiť náš bohatý región!

*Juraj Slašťan
Autor projektu*

• Projekt Barborská cesta

Barborská cesta predstavuje rozvojový projekt zameraný na zjednotenie územia stredného Slovenska, ktoré spája nielen história banskej tradície ale aj jedinečné prírodné a kultúrne pozoruhodnosti.

Na tejto ceste má návštevník možnosť oboznámiť sa s bohatou históriou ťažby a spracovania metalurgických rúd aj využitia drahých a vzácnych kovov.

Poznávacia trasa prechádza najvýznamnejšími miestami banských pamiatok a pamätihodností spojených s banskou tradíciou a územím bývalých stredoslovenských banských miest. V oblasti sa dajú vidieť história baníctva, hutníctva, razenia mincí, spracovania medi či využitia drahých a vzácnych kovov späť až do 10. storočia. Viac ako tisíc ročná tradícia týchto činností je významnou súčasťou dejín Slovenska.

Zjednotenie územia prostredníctvom Barborskej cesty predpokladá efektívnu spoluprácu rôznych subjektov verejného aj súkromného sektora. Zapojenie banských spolkov, kresťanských združení, samospráv, obcí, podnikateľských subjektov a poskytovateľov služieb cestovného ruchu predpokladá vytvorenie komplexného produktu, ktorý je orientovaný na domácich ale najmä zahraničných návštevníkov zo západnej a strednej Európy. Prílev zahraničných návštevníkov z Nemecka, Rakúska, Česka a Maďarska bude podmienený práve spoločnou históriou a tradíciami, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou týchto krajín.

• Cieľ projektu

Cieľom projektu je vyzdvihnúť existujúce banské, kultúrne a prírodné zaujímavosti spojené so znovuobjavením územia bývalých stredoslovenských banských miest a sprístupniť návštevníkom unikátne miesta uprostred krásnej prírody. Dosiagnúť zvýšenie počtu návštevníkov, ubytovaných hostí a celkové zatraktívnenie tejto oblasti prostredníctvom rozšírenia a skvalitnenia služieb pre návštevníkov tohto regiónu.

• Poslanie projektu

Vybudovať najnavštevovanejšiu poznávaciu cestu na Slovensku s narastajúcim prílevom domácich i zahraničných návštevníkov. Pešou turistikou podporiť ekologický cestovný ruch, ktorý je šetrný k životnému prostrediu a zodpovedne prístupuje k okolitej prírode.

• Analýza územia Barborskej cesty

Barborská cesta spája územie, ktoré vďaka jej nerastnému bohatstvu malo predpoklady pre rozvoj baníctva, hutníctva a iných príbuzných aktivít. Postupne sa toto územie stávalo prítiažlivejším aj pre rôzne krajiny v Európe. Po vzniku Uhorska sem prichádzali Nemci a Flámi, ktorí dobre ovládali banské metódy a týmto priúčili i domáce obyvateľstvo. Oblasť stredoslovenských banských miest sa stala jednou z najpokrokovejších ťažiariských teritórií v Európe.

Práve bohatá banská história vytvára na tomto území vhodnú primárnu ponuku. Barborská cesta spája a združuje významné technické banské pamiatky, ktoré dokumentujú vyspelosť miestnej tradičnej banskej činnosti. Súbor technických diel, ktoré súvisia s ťažbou a spracovaním polymetalických rúd tvoria šachty, štôlne, ťažobné veže, klopačky, dômyselný vodohospodársky systém kanálov a tajchov. Jeho neoddeliteľnou súčasťou sú aj objekty prvej Baníckej a lesníckej akadémie v Európe.

Vďaka množstvu prírodných zvláštností a rozmanitostí je príroda stredného Slovenska niečím skutočne vzácnym. Atraktivnosť územia láka najmä nadšencov pešej turistiky, nakoľko je tu prístupných množstvo turistických chodníkov. Prostredníctvom týchto trás má návštevník možnosť objavovať krásy okolitej prírody, nádherný panoramatický pohľad na okolité hory, množstvo chránených druhov rastlín a živočíchov a mnohé ďalšie prírodné zaujímavosti.

Význam podpory projektu Barborská cesta

Bohatý potenciál banských, kultúrnych, historických a prírodných zaujímavostí je z hľadiska cestovného ruchu doposiaľ nedostačitočne využitý. Zjednotenie tohto územia a efektívna spolupráca jednotlivých subjektov predpokladá možný rozvoj doposiaľ nevyužitých príležitostí.

Výsledkom podpory projektu bude:

- Oživenie banských tradícií
- Dobudovanie priestorového značenia jednotlivých úsekov trasy
- Zvýšenie kvality poskytovaných ubytovacích, stravovacích a ďalších služieb cestovného ruchu
- Narastanie počtu návštevníkov v regióne, najmä v miestach, ktoré sa stanú súčasťou Barborskej cesty

Spoločný projekt vytvorí priestor pre propagáciu jednotného produktu, prostredníctvom ktorého dôjde k zviditeľneniu stredoslovenského regiónu.

Je zrejme, že skoro všade vo svete je obnova, udržiavanie a zveľaďovanie prírodných, kultúrnych a historických pamiatok náročné najmä z finančného hľadiska. Na Slovensku je podmienené dotáciou zo štátneho rozpočtu a ďalších fondov, ktoré bohužiaľ nepostačujú. Preto tento projekt počíta s efektívnym finančným prínosom pre jednotlivé zúčastnené subjekty vo forme návštevníkov, ktorí na jednej strane znamenajú prílev financií pre samosprávy, spolky, súkromný sektor, ale aj vytvára príležitosť na podporu pamiatok vo forme dotácii a príspevkov od návštevníkov. Ako ďalšiu formu finančnej podpory projekt predpokladá intenzívne čerpanie eurofondov pre rozvoj regiónu.

Čo prinesie projekt Barborská cesta jej návštevníkom?

Spoznanie banských pamiatok, zaujímavých kútov regiónu, čas strávený v očarujúcej prírode. Cesta regenerácie fyzických aj duševných síl v prírode, pobyt na čerstvom vzduchu v pokojnom prostredí mimo ruchu veľkých miest, ozdravenie tela i ducha a návrat k svojmu vlastnému „ja“.

Je to príležitosť pre vzdelávanie detí, ktoré prostredníctvom tejto trasy môžu znovu objaviť úžasné miesta prepojené banskou históriou. Dať príležitosť návštevníkom stráviť čas v prírode a pútavým spôsobom sa obohatiť o nové poznatky a skúsenosti.

Čo prinesie projekt Barborská cesta jednotlivým subjektom?

Múzeá, hrady, pamiatky, bane, štôlne...

Pre múzeá, galérie, hrady, zámky, skanzeny, pamiatky, štôlne a pod. prinesie zlepšenie marketingových a propagačných aktivít, zvýšenie návštevnosti, predaja suvenírov a drobných pamiatkových predmetov a týmto spôsobom sa dopracovať k zvýšeniu príjmov.

Obce a samosprávy

Získanie prostriedkov na rozvoj lokálnej infraštruktúry (cesty, parky, zastávky) a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu (turistické chodníky, informačné tabule, označenia).

Získanie financií na prevádzku Turistických informačných kancelárií, ktoré sú prvým kontaktom s návštevníkom.

Podnikateľské subjekty

Pre ubytovacie a stravovacie zariadenia, bary, kaviarne, lyžiarske strediská, kúpaliská a pod. prinesie možnosti pre rozvoj svojich produktov a služieb ako napríklad možnosť vytvorenia pobytových balíčkov, ponuky miestnych špecialít, profit z cieľného rozvoja, podpora marketingu a propagácie pod jednotnou značkou.

Čo prinesie projekt Barborská cesta sponzorom?

Projekt pre sponzorov znamená spôsob propagačnej, marketingovej činnosti a zviditeľnenia sa v povedomí všetkých návštevníkov. Sponzori môžu podporiť nielen rozvoj regiónu, ale aj vzdelávanie detských, ale aj dospelých návštevníkov a zachovanie dôležitých baníckych pamiatok.

• Prečo projekt Barborská cesta?

Význam tohto projektu sa spája s určitým trendom, ktorý dnes môžeme v cestovnom ruchu pozorovať. Napríklad tak ako pred desiatimi rokmi bolo trendom budovanie lyžiarskych stredísk a pobytové zájazdy, dnes vzniká, aj tlakom chaotickej, uponáhľanej a stresujúcej doby, potreba návratu k podstate – návrat k úplným základom, k jednoduchosti, k prírode.

V snahe uniknúť od každodenných starostí sa človek čoraz častejšie vyberá práve pešo, pešo, ale aj na bicykli, s cieľom spoznávania. No a tu vzniká idea: „Kráčaj za poznaním...“, teda vznik myšlienky poskytnúť formu zážitkového turizmu.

Prícom prostredníctvom takéhoto projektu je cieľom návštevníkovi ponúknuť tri úrovne poznania:

1. Poznanie významných banských, kultúrnych, religióznych a technických pamiatok na tomto území
2. Poznanie prírody, návrat k nej a spoznanie krásnych okolitých prírodných úkazov
3. Poznanie seba samého, znovu načerpanie fyzických a duševných síl, aktívny oddych v prírode

Barborská cesta vznikla spojením územia bývalých významných stredoslovenských banských miest. Zjednocujúcim symbolom projektu je Svätá Barbora ako patrónka baníkov. Po vyznačení trasy na turistických mapách vznikla silueta, ktorá „zapadla“ do postavy Barbory a vzniklo tak logo, ktoré symbolizuje charakter tejto trasy. Medenou korunou symbolizuje medenú Banskú Bystricu, Španiu Dolinu a Staré hory. Zlatým kalichom symbolizuje zlaté Kremnické

vrchy a strieborným mečom symbolizuje Banskú Štiavnicu a okolie. Využívajúc jej symboly – koruna, kalich, meč a veža bol vytvorený symbol (značka), ako jednotný a silný marketingový nástroj smerom do zahraničia.

• Povedie Vás Svätá Barbora

Svätá Barbora je patrónkou baníkov, hutníkov, stavbárov, hasičov, vojakov, delostrelcov a ochrankyňou ľudí pred búrkou.

Legenda o svätej Barbore

Napriek tomu, že o živote svätej Barbory neexistujú žiadne oficiálne historické pramene, dozvedáme sa o nej z rôznych legend. Barbora bola dcérou kupca Dioscura z Nikomédie, ktorá žila v období tretieho storočia. Bola nielen krásna, ale aj vzdelaná a zaujímala sa o prírodné vedy. Jej vzťah k prírode, skúmanie hviezd a prirodzená zvedavosť ju predurčovali na veľké činy. Legenda hovorí, že vďaka svojim znalostiam o kovoch pomohla miestnym rybárom zostrojiť železné tyče s pozláteným hrotom, ktoré ich mali ochraňovať pred búrkou. Poznanie ju viedlo k objavovaniu kresťanskej viery. Nakoľko ju chcel otec ochrániť pred kresťanskými vplyvmi spoločnosti, zamuroval ju do veže. Vežu však luxusne vybavil, aby po materiálnej stránke Barbore nič nechýbalo. Napriek tomu, že bola zavretá vo veži, podarilo sa jej tajné stretnutie s kňazom, ktorý ju pokrstil. Barbora sa teda obrátila na kresťanskú vieru a na jej znak dala vo veži vybúrať tretie okno ako symbol najsvätejšej trojice. Podarilo sa jej z veže utiecť a ukryla sa v skale, ktorá sa jej otvorila. Prezradil ju však pastier oviec a otec ju vydal súdom. Barbora bola predvedená pred prefekta provincie, Martiniána, ktorý ju kruto mučil. Barbora si udržala svoju vieru. Počas noci sa v temnom väzení kúpala vo svetle a nastali nové zázraky. Každé ráno jej rany boli uzdravené. Pochodne, ktoré mali byť použité na jej upálenie zhasli, akonáhle sa k nej priblížil. Nakoniec bola odsúdená na smrť sťatím. Sám jej otec vykonal rozsudok smrti. Avšak ako trest za to, čo vykonal, bol zasiahnutý bleskom na ceste domov a jeho telo bolo spálené plameňom. Barbora bola pochovaná po kresťansky, Valentinom, a jej hrob sa stal miestom zázrakov. Svätá Barbora má svoj sviatok 4. decembra, je známa vo východnej pravoslávnej cirkvi ako veľká mučeníčka Barbara, patrila medzi prvé kresťanské svätice a mučeníčky. Okolo Barbarinej postavy vznikali v priebehu stáročí početné ľudové zvyky. Jeden z najznámejších je rezanie konárikov. Konáriky z ovocných stromov, odrezané 4. decembra, sa dajú do vázy a behom Vianoc rozkvitnú.

• Svätá Barbora – patrónka baníkov

Z počiatku nebol baník pre boj s prírodou primerane vybavený vedomosťami o všetkých prírodných zákonitostiach existujúcich v podzemí. Výnimočné podmienky pri ťažbe v zemských hĺbkach vytvárali situácie, vo ktorých stal baník iba sám proti prírode. Práve preto hľadali baníci pomoc v radoch svätých, blahorečených aj mučeníkov. V historických baníckych krajinách sa patrónkou baníkov stala svätá Barbora. Jej patronát sa spája s legendou o otvorenej skale na jej úteku pred otcom.

Symbolika z legendy

Železné tyče s pozláteným hrotom spájajú svätú Barboru s baníckymi i hutníckymi tradíciami.

Otváranie skaly sa spája s motívom otvárania zeme, symbolom baníctva. Toto územie banských miest tak zjednocuje myšlienku Barborskej cesty.

Vlasy

Čierna ako symbol zeme, ťažkého života baníkov, motív uzavretosti. Zem znamenala pre baníkov ťažbu rúd.

Zlatý kalich – ako symbol ťažby zlata v okolí Kremnických vrchov

Zlato – symbol nebeskej slávy a božieho požehnanja.

Medená koruna – symbol ťažby medi v Španej Doline, Banskej Bystrici a jej okolí

Strieborný meč s podestou – Symbol ťažby striebra Banskej Štiavnici a okolí

Striebro – symbolizuje víziu a intuície, pomáha prebúdať skryté možnosti.

Symbolika farieb jej rúcha

Červená

Symbol energie, tepla, farba krvi ako symbol života. Je symbolom sily a vášne, prostriedkom vyjadrenia lásky.

Zelená

Je farbou prírody, nádeje, pokoja, rovnováhy. Vytvára harmóniu, súlad medzi telom a dušou a načerpanie nových síl. Je symbolom odvahy a uzdravenia.

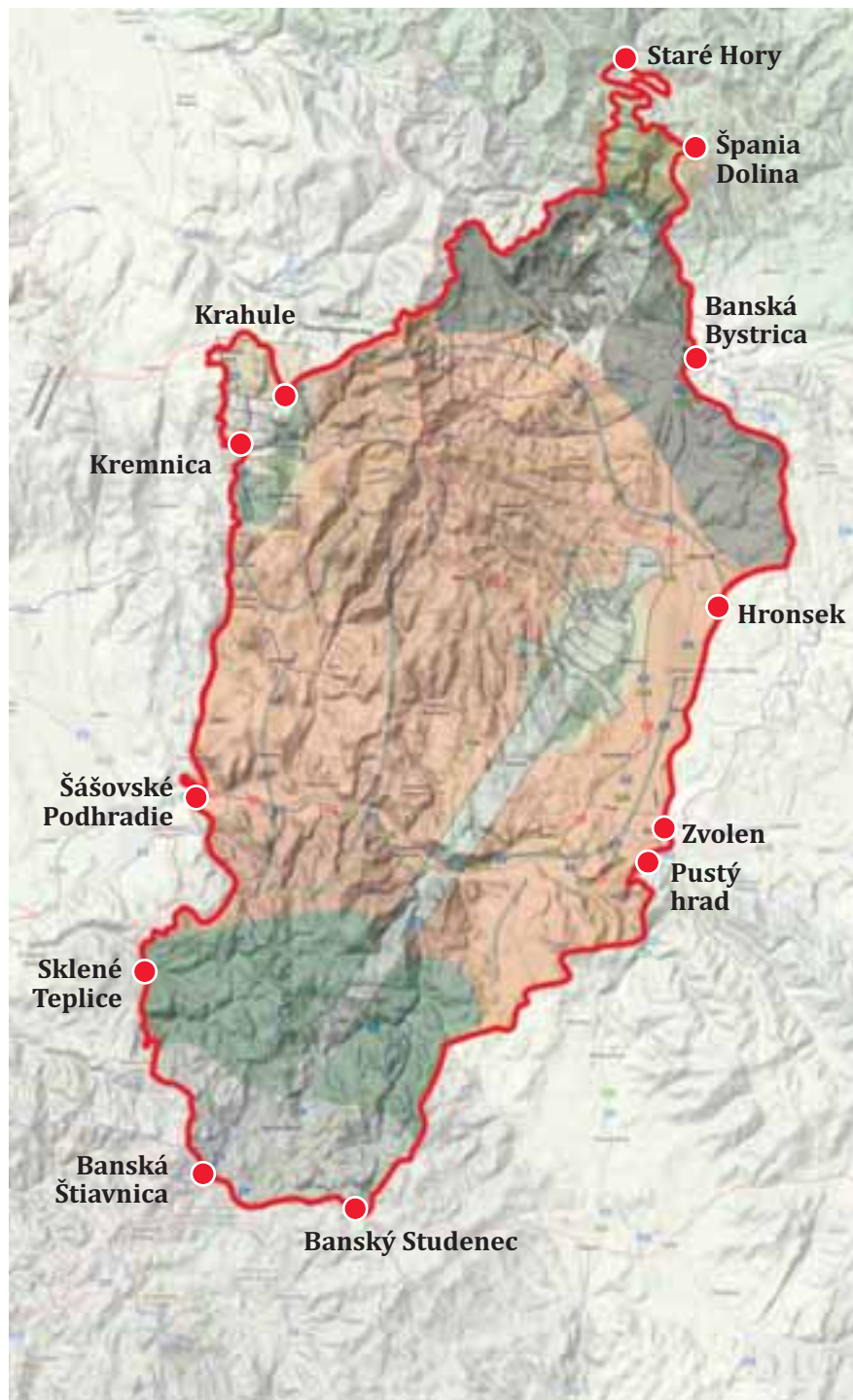
• Kam Vás povedie patrónka baníkov?

Barborská cesta predstavuje súbor úsekov, ktoré spájajú nielen banské pamiatky, ale aj množstvo iných zaujímavostí. Cieľom je zjednotiť celé vybrané územie do jednej poznávacej cesty, ktorú návštevník postupne prechádza pešo, resp. na bicykli. Cesta je strategicky rozdelená na úseky medzi jednotlivými obcami. Po prejdení úseku môžu návštevníci načerpať silu a odpočinúť si v niektorom z miestnych ubytovacích zariadení. Návštevník bude mať zabezpečený prenos batožiny a počas cesty budú zabezpečené aj stravovacie služby a budú vytvorené možnosti na ochutnanie miestnych tradičných jedál. Vzniká tak produkt, ktorý prináša komplexný zážitok z turistiky.

Celá cesta predstavuje viac ako 180 km a mala by trvať 8 až 9 dní. Trasa sa prechádza pešo po vyznačených turistických chodníkoch pričom výškové profily trasy sa počas cesty menia. Ako začiatok trasy sa predpokladá Banská Bystrica, avšak návštevník môže začať na ktoromkoľvek úseku.

Po trase návštevník nachádza významné pamiatky ako napríklad oltár v kaplnke sv. Barbory v kostole Nanebovstania Panny Márie v Banskej Bystrici, Banský náučný chodník v Španej Doline, Bazilika minor na Starých Horách, stále funkčný vodný žľab v Dolnom Harmanci, Harmanecká jaskyňa, geografický stred Európy, kostol sv. Jána, najstaršia mincovňa v Kremnici, mestský hrad a kostol sv. Kataríny, Ferdinandova dedičná štôlna, Banské múzeum v štôlni Andrej, zrúcaniny hradu Šášov, kúpele v Sklených Tepliciach, významné banské a technické pamiatky v Banskej Štiavnici, dedičná štôlna Glanzenberg, banskoštiavnická kalvária, tajchy v okolí štiavnických baní, Pustý hrad, Zvolenský zámok, drevený artikulárny kostol v Hronseku, hvezdáreň na Vartovke v Banskej Bystrici a mnoho ďalších.

Na trase Barborskej cesty pri jednotlivých zastaveniach sa bude postupne nachádzať 29 drevených veží slúžiacich ako smerovníky. Tieto veže na jednej strane upriamujú pozornosť na významné a pozoruhodné miesta na trase, na druhej strane symbolizujú dožitý vek sv. Barbory – 29 rokov; presne 29 gombíkov nájdete aj na všetkých baníckych uniformách.

• Zaujímavosti po trase Barborskej cesty

Banská Bystrica

Banská Bystrica je nerozlučne spätá s ťažbou drahých kovov – striebra a medi. Vďaka nerastnému bohatstvu sa stala významným bankým mestom a vďaka thurzovsko-fuggerovskej mediarskej spoločnosti získalo toto mesto prívlastok „medená“.

Významnou pamiatkou tohto úseku trasy je oltár v kaplnke sv. Barbory umiestnený v najstaršej stavbe mestského hradu. Je vysoký 10 m a vyrobil ho majster Pavol z Levoče.

Medzi ďalšie významné pozoruhodnosti môžeme zaradiť napr.: hodinovú vežu, mariánsky stĺp, kostol sv. Františka, spomínaný kostol Nanebovstania Panny Márie, Stredoslovenské múzeum, Múzeum SNP a nachádza sa tu aj na svete jediná zavesená reťazová strecha z kujného železa.

Medený Hámor

Zastavenie 2. najstaršej a zároveň najdlhšej (11 km) krížovej cesty na Slovensku smerujúcej na Špania Dolinu. V roku 2014 bol na tomto mieste odhalený pamätník cisárovej Sisi.

Špania Dolina

Špania Dolina bola kedysi preslávená bohatým náleziskom medenej rudy. Dnes ponúka krásne, ničím nerušené horské prostredie a z haldy šachty Maximiliána nádherný panoramatický pohľad na okolité hory. Po banskom náučnom chodníku sa návštevníci dostanú k miestam zašlej slávy baníckej histórie – šachtám a štôľňam ukrytým v okolitých lesoch.

Dominantou obce je kostol Premenenia Pána z roku 1254. Na námestí sa nachádza budova pôvodne renesančnej baníckej Klopačky zo 16. storočia, v ktorej je umiestnené Múzeum čipky. V blízkosti obce sa nachádza technická pamiatka Špaňodolinský vodovod.

V súčasnosti sa v spomínanej budove baníckej klopačky nachádza penzión Klopačka. V jeho drevenej veži bolo umiestnené zvukové signalizačné zariadenie „klopadlo“. Slúžilo na zvolávanie baníkov do práce – odtiaľ názov „Klopačka“. Umožňuje ubytovanie a stravovanie v príjemnom domácom štýle.

Staré Hory

Staré hory sa pokladajú za najstaršiu banícku lokalitu v okolí Banskej Bystrice. Spracúvala sa tu strieborná a medená ruda. Dominantou obce je pútnický, pôvodne gotický, teraz barokový kostol Panny Márie z polovice 15. stor., ktorý bol v roku 1990 pápežom povýšený na baziliku minor. Neodmysliteľnou súčasťou tohto pútnického miesta je prameň horskej vody tzv. Studnička s uzdravujúcimi účinkami. Na území obce sa nachádza chránený prírodný výtvor „Majerova skala“ s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry a fauny. Obec je známa aj výrobou starohorských čipiek, ktoré podomoví obchodníci – čipkári predávali po celom Rakúsko-Uhorsku a ich výroba v obci pretrváva a rozvíja sa aj v súčasnosti.

Piesky

Banícka osada Piesky neďaleko Španej Doliny prežila svoju slávu i pád. Ostala po nej kaplnka, jediný zachovaný dom a cintorín v neuveriteľne strmom svahu.

Koliba u sv. Krištofa

Tradičná slovenská koliba s otvoreným ohniskom a ponukou typických slovenských jedál

Harmanec

Harmanecká dolina už v stredoveku bola sídlom banského priemyslu. Vznik osady, Harmanca, bol podmienený najmä vznikom papierenskej manufaktúrnej výroby v harmaneckej doline, ktorej začiatky siahajú až do 19. storočia a funguje dodnes. V doline Rakytovo pri Dolnom Harmanci sa nachádza jedinečná národná kultúrna pamiatka – na Slovensku i v Európe posledný zachovaný a stále funkčný vodný žľab na splavovanie dreva. Vodný žľab o dĺžke 2450 m bol vybudovaný niekedy v 19. storočí a drevo po ňom plavili z neprístupného lesného terénu do doliny spravidla v jarnom období, keď bolo dostatok vody.

V blízkosti Harmanca sa nachádza Harmanecká jaskyňa – jedna z najvýznamnejších jaskýň na Slovensku. Vyznačuje sa bohatým výskytom bieleho mäkkého sintra, ktorý vytvára krásne nástenné vodopády, záclony a jazierka.

Kordíky

Kordíky ležia pod úpäťm Kremnických vrchov v prekrásnej prírode. Obec vznikla na podnet banskej komory v 16. storočí. Pôvodní obyvatelia sa živili uhliarstvom, výrobou dreveného riadu, pastierstvom a chovom dobytky. V okolí obce sa nachádzajú početné turistické chodníky. Dokonca je vybudovaný a pekne udržiavaný náučný chodník okolo obce, pri ktorom sa nachádza malé jazierko a niekoľko miest na rodinné posedenia.

Kordíky majú spojenie aj so známymi osobnosťami. Keď bol Jozef Murgaš ešte malý, o desať rokov starší Jozef Gregor Tajovský ho všade brával so sebou. Veľmi radi chodili na Kordíky na miestne jedlo štiarc. Štiarc je tradičné banícke jedlo vyrobené zo zemiakového cesta v jednom hrnci. Pamätníci vravia, že ho ženy varievali mužom, keď fárili do bane. Základom tohto jedla sú trhance zo zemiakového cesta, ktoré sa premiešavajú s uskvarenou slaninou, môže sa k nim pridať aj kôpka bryndze či masla.

Jednou z ďalších zaujímavostí Barborskej cesty je Gergelyho tunel. Nachádza sa prakticky na hrebeni Kremnických vrchov a prístup k nemu je zo známeho turistického centra Skalka veľmi jednoduchý a fyzicky nenáročný. Jeho vybudovaním v 15. storočí vznikla najkratšia cesta medzi Kremnicou a Banskou Bystricou. Predpokladá sa, že bol vybudovaný thurzovsko-fugerovskou spoločnosťou a cesta slúžila na prepravu medi a striebra z hút v Banskej Bystrici a Tajove do kremnickej mincovne.

Krahule

Horská obec Krahule leží na strednom Slovensku v centrálnej časti Kremnických vrchov. Je rozložená popri ceste od severozápadu smerom k juhovýchodu. Stred obce je vo výške 872 m n. m. Práve pri tejto obci sa nachádza geografický stred Európy, pri starobyľom kostole sv. Jána a je vyznačený pamätným kameňom.

Kremnické Bane

Kremnické Bane sú malá obec v Kremnických vrchoch, neďaleko mesta Kremnica. Rozprestiera sa v doline, vo výške medzi 700 a 800 m n. m. Prvá písomná zmienka obci je z roku 1361. Prvými obyvateľmi obce boli nemeckí kolonizátori, ktorí prišli na územie Slovenska v 13. storočí, kvôli tomu, že sa v Kremnických vrchoch začalo ťažiť zlato a iné drahé kovy. Táto obec patrila „zlatému a minciarskému mestu Kremnica“ známa je aj pod názvom Johannesberg. Nad obcou sa nachádza symbolický Stred Európy pri gotickom kostole svätého Jána, z ktorého strechy tečie voda na jednu stranu do Váhu a na druhú do Hrona. Neďaleko kostola je aj najvyšší bod chotára skala Trnovník (nem. Dornstein) vo výške 990 m n. m.

Šturc

Prepadisko (dlhé 700 m, široké 250 m s maximálnou hĺbkou 170 m) vzniklo závalom banských diel pri zemetrasení v roku 1443 s epicentrom pri Žiline. Legenda hovorí, že toto zemetrasenie bolo božím trestom za to, že na tretí najväčší kresťanský sviatok Turíce ľudia pracovali v honbe za dobývaním zlata v podzemí namiesto toho, čo mali v tento sviatok svätiť a byť v kostole. Ešte dal poslednú šancu asi 500 baníkom v tom, že vyslal za nimi do podzemia permonika a ten im vtedy v nemeckom jazyku 3 krát zopakoval: „schicht aus alles heraus“! Tí ktorí poslúchli si zachránili život, no väčšina z nich, opantaných mamonom, bolo zasypaných! Na ich počesť každý rok na Turíce je na tomto mieste pietny akt pri pamätníku neznámeho baníka.

Kremnica

Kremnica patrí medzi stredoveké mestá stojace v čase svojej slávy v centre pozornosti panovníkov, ale aj ďalších mocných vtedajšieho sveta, ktorí sa ju usilovali dobyť a získať pre seba. Príčinou ich záujmu boli bohaté zlaté bane. Predpokladá sa, že zlato a striebro sa v Kremnici a jej okolí ťažili už od 10. storočia. V meste sídli Mincovňa Kremnica, ktorá je najstaršia dodnes fungujúca mincovňa na svete. Mestský hrad v Kremnici je národná kultúrna pamiatka. V Kremnici sa uskutočňujú viaceré umelecké a športové podujatia slovenského a medzinárodného významu.

Dominantou mesta i areálu hradu je dvojloďový kostol sv. Kataríny (Katarína – patrónka mesta). Mestský hrad vznikal postupne od 13. až do 15. storočia. Výrazným prvkom námestia je barokový morový stĺp sv. Trojice. Medzi ďalšie zaujímavosti patria Mestský dom, rímsko-katolícka fara, baroková fontána, Červená veža či Barbakan pristavený k Dolnej bráne.

Bohatú banícku históriu mesta zachytávajú mnohé zachovalé banské technické pamiatky. Medzi najvýznamnejšie jednoznačne patria Dedičná štôlna cisára Ferdinanda a Banské múzeum v štôlni Andrej.

Práve Ferdinandova dedičná štôlna je dôležitým bodom Barborskej cesty. Štvrtá šachta je totiž miestom odkiaľ sa pokračuje popod zem 11 km smerom k ústiu Hrona medzi Žiarom nad Hronom a Šášovským Podhradím.

Šášovské Podhradie

Šášovské Podhradie je mestská časť mesta Žiar nad Hronom, 5 km juhovýchodne od jeho centra. Leží na severnom okraji Štiavnických vrchov, na ľavom brehu Hrona. Je známe najmä rozľahlými zrúcaninami hradu Šášov.

Šášovský hrad je jedným z prvých murovaných hradov a jeho vznik sa datuje približne do roku 1253. Bol to strážny hrad, nakoľko pod ním viedla významná Matejova cesta, ktorá spájala významné banské mestá a vozili sa ňou kovy aj striebro a zlato do Kremnice a z nej vyrazené mince do Viedne. Šášov mal malé, ale vynikajúce opevnenie a jeho múry dodnes svedčia o technickej zručnosti jeho staviteľov.

Sklené Teplice

Sklené Teplice ležia v severozápadnej časti Štiavnických vrchov v údolí potoka Teplá. Na území obce vyvierajú termálne pramene s teplotou vody 28–53°C. Alkalicko-sadrové minerálne pramene s jaskynným kúpeľom boli známe už v 16. storočí a radia sa medzi európske unikáty. Termálne pramene vyvierajú priamo do jaskyne a svojou teplotou 42°C vyhrievajú jaskynný bazén. Tieto teplé pramene sa v minulosti využívali pri práci v taviacich peciach pri zhutňovaní štiavnického striebra.

V Sklených Tepliciach sa konal prvý medzinárodný kongres prírodovedcov na svete a predstavila sa Bornová metóda nepriamej amalgamácie striebra. Sklené Teplice boli známe aj výrobou skla. Miestna skláreň, ktorá sa pokladá za prvú v Strednej Európe, produkovala chemické sklo pre pokusy s vyťažou rudou.

Repište

Repište je malá dedinka v jednej z malebných dolín Štiavnických vrchov. Historické osídlenie tohto územia sa datuje do 2. polovice 13. storočia. V tomto období nastala mohutná kolonizácia a osídlenie banských oblastí, bohatých na zlato a striebro, hlavne nemeckými kolonizátormi. Nemec Glaser Filius Gerhardi de Dopleize dovedol mnoho nemeckých kolonistov na toto územie. Boli to prevažne Sasi, ktorých sem pozval kráľ Belo IV., najmä pre ich vedomosti v oblasti ťažby, baníctva a hutníctva. V blízkosti sa nachádzajú zrúcaniny hradov Šášov, Revište. Najbližšie je však zrúcanina hradu Teplice (nazývaný aj Červený hrad, Pustý hrad Teplice), ktorý bol strategickým miestom aj bratov z rádu templárov. Hojnosť liečivých teplých prameňov v tejto lokalite pravidelne využívali templári k liečeniu rán z bojov. Toto územie bolo bojiskom Jiskrových vojsk, vojsk poľského kráľa Kazimíra IV., ako aj stavovských povstaní, hlavne Bočkaiovhov povstania. Neskoršie toto územie zažilo turecké vpády pašu Murtezu a vpády vojsk Pavla Bornemisu. Všetci títo dobyvatelia sa snažili získať kontrolu nad slobodným kráľovským mestom Banská Štiavnica, ako aj nad územím Štiavnických vrchov bohatých na drahé kovy. Hrady na tomto území plnili nielen významnú obrannú, ale aj signalizačnú funkciu pred blížiacimi sa dobyvačnými vojskami.

Pre trvalú spomienku bohatej histórie a obranyschopnosti tohto územia, ako aj odvahy ľudí, ktorí bránili svoje územie pred vpádmi, je na mieste starej usadlosti z 19. storočia postavený hrad Marcus ako replika stredovekého hradu.

Banská Štiavnica

Banská Štiavnica sa nachádza v centre chránenej krajinnej oblasti Štiavnické vrchy. Je známa ťažbou vzácnych kovov, najmä striebra. Mesto bolo už od stredoveku významným centrom kultúry a vzdelanosti v hornom Uhorsku. V decembri roku 1993 sa Banskej Štiavnici dostalo najvyššieho medzinárodného uznania, keď bolo mesto spolu s technickými pamiatkami v okolí zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Prvý písomný údaj o ťažbe striebra pochádza z roku 1217. História Banskej Štiavnice je od jej vzniku úzko spätá s baníctvom a zachovalo sa aj množstvo technických pamiatok.

Medzi najzaujímavejšie banské pamiatky Banskej Štiavnice patria: šachta Ondrej a štôlna Bartolomej, Dedičná štôlna Glanzenberg či štôlna Michal.

K ďalším pamiatkam patria Námestie sv. Trojice, kostol Nanebovzatia Panny Márie, budovy Baníckej a lesníckej akadémie, Starý zámok, Nový zámok či Klopačka.

Banskoštiavnická Kalvária je jednou z najvýznamnejších barokových pamiatok na Slovensku a je len málo pôsobivejších kalvárií v celej strednej Európe. Je komplexom 25 kaplniek vrátane troch kostolov so vzácnou maľovanou výzdobou.

Svätý Anton

Obec je súčasťou lokality UNESCO, jej názov pochádza od svätého pustovníka Antona, ktorého postavu má obec aj vo svojom erbe, dominantou obce je barokovo-klasicistický kaštieľ z 18. storočia s umelecko-historickou a poľovníckou expozíciou

Banský Studenec

Banícka osada, ktorej obyvateľstvo sa živilo baníctvom, hutníctvom a uhliarstvom, v okolí obce boli vybudované vodné nádrže, ktoré sa využívali pri ťažbe kovov

Horné Breziny

V 12. storočí cez obec viedla Via Magna – známa obchodná cesta.

Bacúrov

Bacúrov sa nachádza 13 km juhozápadne od Zvolena, na príkrove čadiča Ostrolúckej planiny v Pliešovskej kotline.

Najstaršou historickou pamiatkou Bacúrova je stredoveký katolícky kostol sv. Šimona a Judu apošt., spomínaný už v roku 1561. Najrozšírenejším remeslom v Bacúrove bolo košíkárstvo. Vyrábali tu úzke a vysoké košiare, takzvané „bančiare“, ktoré používali baníci na vynášanie rudy z baní v celej Európe. Najväčším odbytiskom bola Banská Štiavnica.

Pôvodne sa tu nachádzali 2 jazierka, ktoré poukazovali na sopečný pôvod okolia. V súčasnosti existuje už len vodná nádrž, ktorá slúži ako zdroj vody v prípade požiaru.

Ostrá Lúka

Leží na náhornej planine neďaleko rieky Hron na hranici Štiavnických vrchov a Pliešovskej kotliny.

V katastri obce sa nachádzajú dva výdatné pramene pitnej vody. Prameň „Strmina“ má rovnakú teplotu vody v každom ročnom období. V minulosti bol využívaný na pranie. V lesnom údolí vodného toku Suchý potok – západne od obce sa nachádza prameň „Červený kameň“, ktorý má výnimočnú kvalitu. Ostrú Lúku v mnohom preslávil rod Ostrolúckych. V roku 1286 kráľ Ladislav IV. Obnovil darovaciu listinu na celý chotár obce Ottovi de Ostroluka.

Vplyvným feudálnym pánom bol Mikuláš Ostrolúcky, ktorého dcéra Adela počas pobytu u strýka Gustáva v Zemianskom Podradí spoznala Ľudovíta Štúra. No nenaplnená láska k milovanému mužovi ju bolestne zraňovala. Ich vzťah opisuje Ľudo Zúbek v knihe Jar Adely Ostrolúckej. V obci je rodinná hrobka Ostrolúckych, ktorí tu žili do 2. svetovej vojny.

Pustý hrad

Pustý hrad je hradný komplex v katastrálnom území mesta Zvolen nad sútokom Hrona a Slatiny v nadmorskej výške 475 – 571 m n. m. Skladá sa z dvoch častí: Dolného a Horného hradu. Medzi nimi sa nachádza tzv. spojovacia časť dlhá takmer 400 metrov, ktorú v časti pri Dolnom hrade tvorí 206 metrov dlhý múr. Celková rozloha Pustého hradu je 7,6 ha, ide o plošne najväčší pevnostný komplex v Strednej Európe

Zvolen

Zvolen je jedným z najstarších miest na Slovensku s vyše 770 ročnou kráľovskou históriou. Je sídlom okresu, administratívnym a spoločenským centrom regiónu, centrom vzdelania a vedy s komplexnou sieťou škôl a širokou sieťou vedecko-výskumných pracovísk. Srdcom mesta je námestie, jedno z najkrajších a najväčších námestí na Slovensku. Jeho dĺžka je 740 metrov a v šírke dosahuje miestami až 115 metrov.

Zvolenský zámok je jednoznačne dominantou mesta. Bol postavený v rokoch 1360 až 1380 kráľom Ľudovítom I. ako poľovnícky zámok na spôsob talianskych mestských kastelov.

K ďalším významným pamiatkam patria napríklad rímskokatolícky kostol sv. Alžbety, evanjelický kostol sv. Trojice, pozostatky mestského opevnenia, Park Ľudovíta Štúra či Lesnícke a drevárske múzeum.

Toto najstaršie písomne doložené mesto na strednom Pohroní v nadväznosti na obchodnú cestu, dobre vybudovaný trh a rozvoj baníctva v celej stredoslovenskej banskej oblasti, nadobudlo postupne charakter remeselnícko-obchodníckeho centra. Stalo sa hlavným dodávateľom potravín pre obyvateľov významných banských miest uhorského kráľovstva – Banskú Štiavicu, Kremnicu a Banskú Bystricu. Písomné pramene z tohto obdobia potvrdzujú, že hlavným obchodným artiklom bolo víno a hovädzí dobytok.

Sliač

Sliač je známym kúpeľným mestom, v ktorom vyvierajú pramene prirodzenej izotermickej teploty s vysokým obsahom kyslíčnka uhličitého. Kúpele Sliač sú známe už vyše 760 rokov vďaka liečivým účinkom minerálnych vôd.

Najstaršou architektonickou pamiatkou Sliača je ranogotický rímsko-katolícky kostol sv. Mikuláša z 13. storočia, ktorý bol viackrát prestavaný. V interiéri kostola sú vzácné umelecké diela. Nástenné maľby sú od známeho slovenského maliara Jozefa Hanulu. Historický význam má aj stará zvonica pred kostolom. Sú v nej umiestnené tri zvony, z ktorých zvon Mikuláš patrí k najstarším a najväčším na Slovensku. Bol zhotovený v roku 1512 a váží 5,1 tony.

Kláštor Premenenia Pána v Sampore

Tento benediktínsky kláštor je od roku 2010 domovom nového mníšskeho spoločenstva, snažiaceho sa obnoviť mníšsky spôsob života na Slovensku.

Hronsek

Hronsek sa nachádza na ľavom brehu rieky Hron asi 10 km južne od Banskej Bystrice. Najvýznamnejšou pamiatkou je evanjelický drevený artikulárny kostol z roku 1726 a je zapísaný v UNESCO, ktorý bol postavený bez použitia jediného kovového klinca. Najstaršou stavbou v obci je Géczyovský goticko-renesančný kaštieľ zo 14. stor., ktorý bol v roku 1576 prestavaný do dnešnej podoby. Mladší renesančno-barokový kaštieľ z roku 1775 ešte svojou architektúrou náročných bášt pripomína renesančnú pevnosť.

Vartovka

Vartovka bola postavená v roku 1564 podľa vojenského poriadku na obranu banských miest a jej úlohou bolo oznamovať pohyb nepriateľa. V súčasnosti sa tu nachádza Hvezdáreň. Návštevník si môže vychutnať úžasný pohľad na krásne horské okolie.

Kalvária

Poslednou zastávkou pútnickej cesty je Kalvária, ktorú tvorí 8 kaplniek krížovej cesty. Kalvarská hora Urpín je v súčasnosti areálom pozostávajúcím z historickej aleje, kostola Povýšenia Svätého Kríža a novostavby kláštora. Na Urpínskej aleji sa nachádza 71 druhovo rozličných stromov, prevažne lipy veľkolistej. Niektoré stromy sú staré 200-300 rokov.

Cez Kalváriu je plánovaný návrat do centra Banskej Bystrice a ukončenie Barborskej cesty.

MAPA BARBORSKEJ CESTY

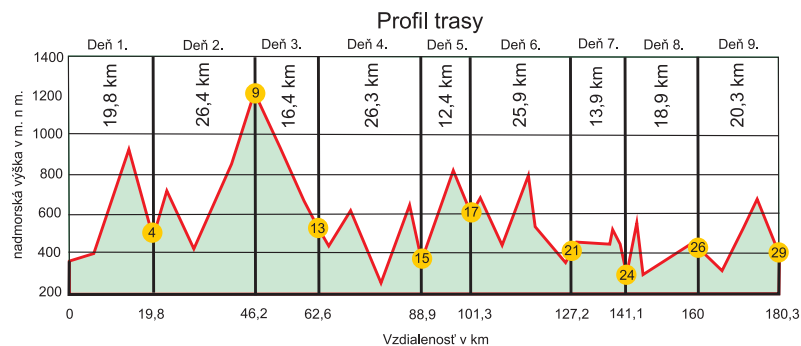
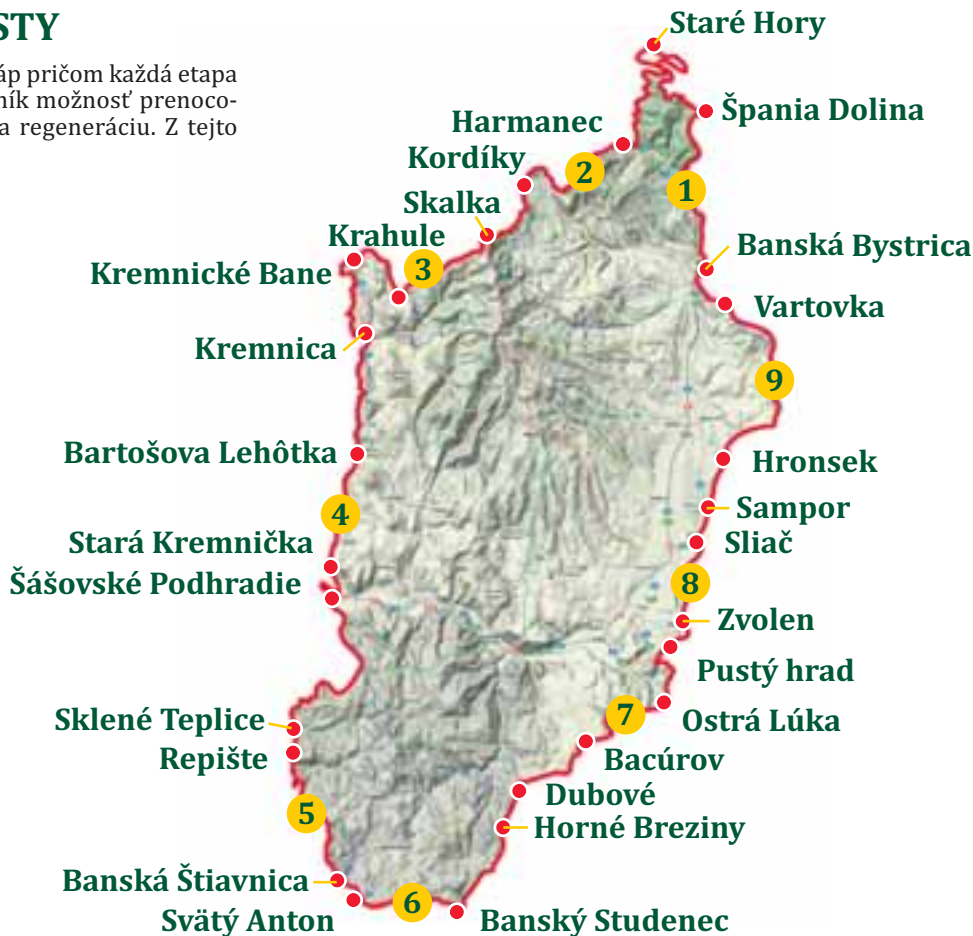
Trasa Barborskej cesty je rozdelená do 9 etáp pričom každá etapa končí bodom, v ktorom bude mať návštevník možnosť prenoco-
vania a stravovania, preistor pre oddych a regeneráciu. Z tejto
etapy potom môže pokračovať ďalej.

9 etáp Barborskej cesty:

1. Banská Bystrica – Staré Hory
2. Staré Hory – Skalka
3. Skalka – Kremnica
4. Kremnica – Sklené Teplice
5. Sklené Teplice – Banská Štiavnica
6. Banská Štiavnica – Breziny
7. Breziny – Zvolen
8. Zvolen – Sampor
9. Sampor – Banská Bystrica

29 symbolických zastavení:

1. Kostol Nanebovzatia Panny Márie
2. Medený Hámor
3. Špania Dolina
4. Staré Hory
5. Piesky
6. Koliba u sv. Krištofa
7. Harmanec
8. Kordíky
9. Skalka/Gergelyho tunel
10. Krahule
11. Kremnické Bane, stred Európy
12. Prepadlisko Šturc
13. Kremnica
14. Hrad Šášov
15. Sklené Teplice
16. Repište, hrad Marcus s kaplnkou sv. Barbory
17. Banská Štiavnica, Trojičné námestie
18. Banská Štiavnica, Kalvária
19. Sv. Anton
20. Banský Studenec
21. Bacúrov
22. Ostrá Lúka
23. Pustý hrad
24. Zvolen
25. Kúpele Sliach
26. Kláštor Premenenia Pána v Sampore
27. Evanjelický artikulárny drevený kostol v Hronseku
28. Vartovka
29. Kalvária Banská Bystrica

Zaujímavosti Barborskej cesty:

- celková dĺžka Barborskej cesty: 188 km
- najvyšší bod na trase: Skalka 1220 m
- najstrmšie stúpanie je na trase: Sklené Teplice – Banská Štiavnica 37,8%

Barborská cesta a jej alternatívne trasy

V rámci projektu Barborská cesta sú naplánované do budúcnosti aj ďalšie alternatívne trasy. Po spustení pilotnej trasy budeme pripravovať dobudovanie ďalších zaujímavých miest spájajúcich sa nielen s baníctvom, ale aj ďalšími prírodnými a kultúrnymi unikátmi na území stredného Slovenska.

Plánovanými alternatívami sú:

Staré Hory – Turecká-Krížna – Harmanecká jaskyňa – Harmanec

Kremnica – Kopernica – Lutila – Žiar nad Hronom – Šášovské Podhradie

Sklené Teplice – Vyhne – Hodruša Hámre – Nová Baňa – Pukanec – Banská Štiavnica

Sv. Anton – Krupina – Dobrá Niva – Horné Breziny

Zvolen – Zvolenská Slatina – Víglaš – Očová – Zolná – Sliač

Hronsek – Čerín – Poniky – Ľubietová – Brusno – Slovenská Lupča – Selce – Banská Bystrica

Predstavenie Barborskej cesty v Cikkerovej sále na Radnici v Banskej Bystrici

• Realizácia Barborskej cesty

Kompletná realizácia projektu Barborská cesta je rozvrhnutá do viacerých fáz a bude prebiehať v dlhšom časovom období. V priebehu najbližších rokov je naplánované budovanie značky a propagácia Barborskej cesty v zahraničí, označenie a sprístupnenie náučných chodníkov, trasy poznávacej cesty a dobudovanie potrebnej infraštruktúry.

Všetky prípravné práce pri realizácii projektu sa konajú pod záštitou občianskeho združenia Banský Región – Terra Montanae. Občianske združenie vzniklo v marci 2014 pod vedením autora projektu Juraja Slaštana.

V rámci prípravných prác bol projekt prvýkrát predstavený na konferencii Vidieckeho parlamentu v Banskej Bystrici. Ďalšie napredovanie nasledovalo vďaka spolupráci s mestom Banská Bystrica a Oblastnej organizácie CR Stredné Slovensko.

V apríli 2014 vďaka workshopu, ktorý sa uskutočnil v priestoroch Radnice v Banskej Bystrici, získal projekt podporu nielen samospráv Banskobystrického kraja, ale aj mnohých podnikateľských subjektov, ktorí svoju ochotu spolupracovať vyjadrili podpisom Memoranda o súčinnosti pri realizácii projektu Barborská cesta. Pre ďalšie kroky realizácie projektu bolo dôležité získať podporu a postupne vytvoriť pracovný tím, ktorý sa bude do realizácie projektu aktívne zapájať. Prínos tohto projektu bol prezentovaný na ďalšom workshope v júni 2014. Tentokrát za pomoci zahraničných partnerov z Rakúska. Tí predstavili obdobný, už 2 roky fungujúci projekt Johannesweg, ktorý sa nachádza v Hornom Rakúsku. Myšlienka realizácie projektu Johannesweg vznikla po vydaní rovnomennej knihy, ktorej autorom je Johannes Neuhofer, známy rakúsky lekár. Napísal knihu a fiktívnych 12-tich zastaveniach a každé z týchto zastavení znamenalo nejakú ľudskú vlastnosť.

Zahraniční partneri z Rakúska predstavili projekt Johannesweg v Rakúsku

Johannesweg v Rakúsku – značenie

Johanneswg v Rakúsku – zastavenie pri studničke

Značenie trasy Barborskej cesty – pomoc dobrovoľníkov pod Pustým hradom

Prvý smerovník – drevená veža

Značenie Barborskej cesty v teréne

Infocesta na Johannesweg – účastníci zájazdu

*Návšteva Johannesweg – stretnutie s autorom knihy
Johannesweg – Johannes Neuhofer*

Ambasádor Barborskej cesty – Lukáš Latinák

Postupne bola myšlienka dosadená do krajiny a vznikla trasa dlhá 84 km, ktorú návštevník absolvuje za 3 – 4 dni. Popularita Johanneswegu rýchlo narastala a už 2 mesiace po otvorení privítali 1000. návštevníka. Koncom októbra sa pomerne veľká skupina záujemcov vybrala na infocestu na Johannesweg a zoznámila sa s realizáciou a prínosom tohto projektu.

Cieľom predstavenia už úspešného projektu Johannesweg bolo priblížiť účastníkom workshopu príležitosť, ktorú projekt Barborská cesta pre naše územie ponúka. Výhodou nášho projektu oproti Johannesweg je fakt, že návštevníkovi predstavíme to, čo už na tomto území existuje. Stačí to pospájať do akéhosi pomysleného náhrdelníka a navliecť tzv. „koráliky“ naň.

Prvým krokom realizácie projektu bolo samotné značenie trasy. Tieto snahy vyvrcholili počas letných mesiacov 2014 a do jesene označil pracovný tím združenia približne 85 % trasy. Združenie zorganizovalo letný tábor Barborská cesta, v rámci ktorého boli vytvorené prvé prototypy drevených veží, ktoré budú slúžiť ako míľniky na trase. Vďaka dubovým odrezkom zo zvolenskej pily vznikli postupne aj značky, na ktorých sa nachádza čierna veža na žltom podklade. Tieto značky sú v súčasnosti rozmiestnené na trase Barborskej cesty.

Pomocou Google 3D mapy zároveň vzniká postupne aj detailná online digitálna mapa, ktorá bude použitá aj ako podklad pri tvorbe tlačných materiálov pre Barborskú cestu. Celkové úsilie značenia a ďalších stratégií pri budovaní Barborskej cesty smerujú k plánovanému úspešnému zahájeniu 1. turistickej sezóny tohto projektu. Ďalšie informácie o napredovaní a realizácii projektu nájdete na našej webovej stránke www.terramontanae.sk

Ambasádorom projektu sa stal herec Lukáš Latinák, ktorý prisľúbil svoju podporu pri ďalších aktivitách a podujatiach spojených s týmto projektom.

Vzácnym hosť z Horného Rakúska pôsobiaci vo Viedni, pán Ferdinand Kaineder, expert na pútnicke cesty, prišiel na Slovensko s cieľom zoznámiť sa s Barborskou cestou.

Návšteva pána Kainedera (vľavo)

Prví návštevníci na už označených úsekoch

Strávil tu 3 dni a oboznámil sa s významnými miestami tejto cesty. Zúčastnil sa na omši v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici a okrem iného navštívil Staré Hory, Španiu Dolinu, Kremnicu, Stred Európy, Banskú Štiavnicu či Sklené Teplice.

• Záver

Myšlienkou projektu je cesta, počas ktorej pútnik spoznáva nové miesta a život v nich, ale nakoniec zistí, že najlepšie spoznal sám seba. Skúsenosti zo zahraničia nás presvedčili o veľkých možnostiach ako priniesť oživenie regiónu, čo prinesie úžitok pre jednotlivcov a organizácie. Zároveň vytvorí veľa možností na sebarealizáciu a vznik pracovných príležitostí. Celkový úspech projektu je založený na dôvere, spolupráci a partnerstve. Naším najväčším želaním je nájsť spoločný prienik záujmov a vytvoriť partiu ľudí a subjektov ťahajúcich za jeden koniec. Takto môžeme dospieť k podobnému želanému efektu, tak ako to dokázali v zahraničí. Ukážme okolitému svetu, že aj my u nás na to máme.

Veríme, že dňa 1. mája 2015 spoločne s Vami otvoríme Barborskú cestu v Banskej Bystrici a privítame prvých pútnikov, ktorí sa vydajú na cestu za poznáním. Predtým nás čaká ešte veľa práce a úsilia. Sme presvedčení, že keď sa viac a viac ľudí rozhodne priložiť ruku k spoločnému dielu, úspech sa určite dostaví.

Kolektív občianskeho združenia
Banský Región – Terra Montanae

Realizácia projektu prebieha pod občianskym združením Banský Regi3n – Terra Montanae
Sídlo: Jula Horvátha 911/52, 967 01 Kremnica
IČO: 42315018
info@terramontanae.sk

Kontakt:
Juraj Slašťan - predseda združenia
0915 984 450
jslastan@gmail.com

Na projekte spolupracovali:
Zuzana Nagyová, Olga Slobodníková, Juraj Slašťan, Jaroslav Piroh, Jaroslav Stehlík, Roman Neradný,
Dana Drábiková, Ivan Čillík, Branislav Stančík

Vydal:
Agrafik, spol. s r.o.
reklamná agentúra a vydavateľstvo
Zvolenská cesta 14,
Poštový priečinok 18,
974 03 Banská Bystrica 3

Foto: Ivan Čillík, archív OZ Banský Regi3n – Terra Montanae, archív Gee&Stone

*Cesta ku štastiu neexistuje,
štastie je cesta...*